

LAURA ARIKKA

KUOLEMA FARLAXISSA

PETOLLINEN JOULU

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

Text and data mining prohibited.

Sivulla 88 ote ruotsinkielisestä Raamatusta, vuoden 1917 käännös
Sivulla 143 ote Raamatusta, vuoden 1992 käännös
Sivulla 154 ote Raamatusta, vuoden 1992 käännös

Copyright © Laura Arikka ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Kustannusosakeyhtiö Otava
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
tuoteturvallisuus@otava.fi

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-53825-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Maailman parhaalle siskolle

Lounais-Suomessa, Saaristomeren syleilyssä, sijaitsee pieni suuri Farlaxin kunta, jolla on pitkä ja hurmeinen historia. Suomeksi se tunnetaan nimellä Vaarlahti, mutta harvoin kukaan koskaan tuota vaihtoehtoa käyttää.

Farlax muodostuu tuhansista tuulen, meren ja jään muovaamista saarista ja luodoista, eikä sinne pääse kuin veneellä tai lossilla.

Pääsaarella asuu kymmenisentuhatta ihmistä. Kesäisin mökkläiset ja turistit tuplaavat kunnan asukasmäärän, mutta saariston talvi on monelle vielä liian kova koettavaksi.

Farlaxissa tapahtuu monenlaista mukavaa ympäri vuoden. Ihmiset viettävät perinteisiä pyhiä ja järjestävät paikallisia juhlia. Mutta harmillisesti juuri näinä hetkinä Farlaxissa tuntuu tapahtuvan usein myös hieman eriskummallisia kuolemantapauksia.

JOULUAATTO

Herra Teuvo Grön havahtui pöllön huhuihuun ja huomasi yllätyksekseen istuvansa lumihangen ja pimeyden keskellä. Kinokset hänen ympärillään kimalsivat kuunvalossa, ja höyhenenkevyet hiutaleet leijailivat hiljalleen alaspäin. Kauempana hän näki valaistun pronssipatsaan, joka kuvasi Tove Janssonia. Patsaan ympärille oli tuotu useita, pienin lampuin valaistuja ja pimeässä hohtavia, valkoisia hattivattihahmoja, joiden päähän joku oli asettanut punaiset tonttulakit.

Miten hän, vanha mies, oli nukahtanut tällä tavalla keskelle puistoa? Ja mitä kellokin oikein mahtoi olla? Oliko aamu, iltapäivä vai yö? Herra Grön uumoili viimeistä, sillä puistossa kävi hänen muistaakseen päivisin paljon ihmisiä. Lapset laskivat pulkalla, tekivät lumilinnoja tai pelasivat kauempana jääkiekkoa, ja aikuiset puolestaan ulkoiluttivat erikokoisia koiria, joita nuo samaiset lapset olivat aikoinaan lemmikkiä anellessaan pyhästi luvanneet ulkoiluttaa.

Herra Grön oli tehnyt pitkän matkan palatakseen tänne Farlaxiin. Se matka oli vienyt hänet muille mantereille ja ympäri maapallon, kunnes hän oli vihdoinkin ollut valmis tekemään matkan sisimpäänsä. Ja se olikin ollut vuosikymmenten vaikein etappi. Vasta sen jälkeen oli hän ollut valmis palaamaan takaisin.

Paluuta Farlaxiin oli vauhdittanut kirje, jonka hän oli löytänyt muutama kuukausi sitten sinisestä postilaatikostaan. Herra Grön oli lukenut tuon kirjeen varmasti tuhansia kertoja, ja hän muisti sen sisällön jo ulkoa. Se kulki kaikkialle hänen mukanaan, ja nyt se oli

turvassa hänen povitaskussaan. Tuossa kirjeessä oli nimittäin hänen elämänsä tarkoitus muutamalle hassulle riville kirjoitettuna.

Melko erikoista, herra Grön ajatteli. Monta vuosikymmentä elämää, ja sitten sen merkityksellisin asia ja tärkein sisältö mahtuu yhdelle vaivaiselle paperilappuselle. Ja tuon lappusen vuoksi hän oli nyt täällä, kaukana kotoa, tässä puistossa. Itse asiassa tuntuu hieman erikoiselta istua juuri *tässä* kyseisessä kohdassa, hän tuumi muistellessaan menneisyyden tapahtumia.

Herra Grönillä oli päällään paksu englantilainen tweedpuku, villakerrasto ja untuvatakki. Hänellä ei ollut kylmä. Mutta jotenkin outo olo hänellä kyllä oli; itse asiassa häntä heikotti aivan erikoisen paljon. Se oli hieman hämmentävää, sillä viime kuukaudet hän oli voinut paremmin kuin vuosiin. Maailma oli avautunut hänelle aivan uudella tavalla. Hän oli ollut onnellinen.

Ja mikä olisikaan ollut onnelliselle miehelle parempi hetki palata vanhoille kotikonnuilleen kuin jouluihin. Jouluihin oli ihmeiden aikaa, niin hän sitä sanottiin. Kaikki oli mahdollista. Myös hänelle. Tästä joulusta alkaisi uusi elämä, hän ajatteli toiveikkaasti.

Yhtäkkiä herra Grön huomasi liikettä kauempana kohoavien puiden takana. Joku kulki häntä kohti. Tumma hahmo näkyi selvästi valkeaa ympäristöä vasten. Mutta vaikka puistossa oli useita koristeellisia katulamppuja, ei niiden eikä kuun valo auttanut häntä näkemään tarkemmin, kuka häntä oikein lähestyi.

Herra Grön yritti nousta ylös, mutta hänen vartalonsa tuntui jotenkin raskaalta, eikä se onnistunut. Ei sitten millään. Kerta kaikkiaan merkillinen tilanne.

Hahmo tuli yhä lähemmäksi, mutta herra Grön ei kyennyt liikkumaan. Hänet valtasi levoton tunne. Hän oli toki jo lähes kahdeksankymmentävuotias, mutta ikäisekseen hän oli hyvässä kunnossa. Jokin oli nyt pahasti vialla. Missähän hänen puhelimensakin oikein oli?

Herra Grön mietti jo hieman hädissään, mitä ihmettä oikein oli tapahtunut. Hän yritti huutaa hahmolle, mutta ääni jäi hänen kurkuunsa. Ei pihaustakaan. Hän alkoi olla epätoivoinen ja pyysi hiljaa mielessään, että tuo lähestyvä hahmo voisi auttaa häntä ja soittaisi apua! Sillä pian tulija olisi jo niin lähellä, ettei tämä voinut olla huomaamatta häntä.

Vihdoin herra Grön alkoi hieman erottaa, minkälainen ihminen sieltä oli tulossa. Hän huomasi tunnistavansa tuon keinuvan kävelytyylin ja yritti kovasti muistaa mistä. Tulija oli aivan varmasti joku hänelle tuttu ihminen! Mutta kuka?

Pikkuhiljaa hän alkoi nähdä tarkemmin. Se oli nainen, jolla oli päällään paksu ja pitkä turkki. Päässään naisella oli tyylikäs hattu, josta tämä piti kiinni toisella kädellään kuin varmistaakseen, ettei se lentäisi pois. Herra Grön muisti asun jostain kaukaa menneisyydestä. Kuka ihme tuo henkilö oikein oli?

Nainen saapui lähemmäs ja lähemmäs. Lumisade oli muuttunut entistä sakeammaksi. Herra Grön yritti siristää silmiään nähdäkseen paremmin. Vihdoin tulija osui läheisen puistolampun pehmeänvaaleaan valonkajoon. Herra Grön katsoi naista epäuskoisena. *Ei voi olla...* Mutta mitä lähemmäs hahmo tuli ja mitä tarkemmin hän naista katsoi, sitä varmempi hän oli. Nuo harmaat kiharat, nuo pyöreät silmälasit ja kultaiset korvakorut, tuo huulipuna...

Siinä samaisessa hetkessä seisoj vanha nainen herra Grönin kohdalla ja katsoi häntä, maassa lumen keskellä istuvaa ja paksuun puunrunkoon nojaavaa miestä, suoraan silmiin. Nainen ei sanonut sanaakaan, mutta hymyili hänelle ja ojensi määrätietoisesti kätensä, jota peitti lampaanvillalla vuoritettu tyylikäs nahkahansikas.

Nyt herra Grön toden totta tunnisti henkilön. Siitä ei ollut mitään epäselvyyttä. Se oli kauppias Helga Grön. Hänen isoäitinsä, joka oli kuollut kauan kauan sitten, joulukuussa 1958. Nainen, joka oli pitänyt häntä sylissään, antanut hänelle silloin tällöin salaa salmiakkia,

vienyt hänet katsomaan Helsingin olympialaisia ja opettanut pikku-
Teuvon luistelemaan.

Ja tuossa hetkessä, katsoessaan isoäitinsä punattuja huulia ja kohdatessaan tämän lempeän katseen, herra Teuvo Grön ymmärsi, että tämä joulu oli todellakin tuonut suuren muutoksen. Mutta ei sellaista, mitä hän oli toivonut. Ja se teki hänet kyllä hieman surulliseksi. Sillä herra Grön ymmärsi olevansa nyt kuollut mies eivätkä kuolleet miehet voineet enää iloita elävien kanssa.

1

Sofie Andrell hämmensi riisipuuroa ja katseli keittiön ikkunasta ulos jouluaattoamun pimeyteen. Mittari näytti viittätoista astetta pakkasta, ja kuura oli muodostanut ikkunaan herkkiä kuvioita. Vastapäisten vanhojen puutalojen ikkunoissa ja pihoilla näkyi erilaisia jouluvaloja. Monen naapurin ikkunaan oli ripustettu herkät paperilyhdyt, jotka kuvasivat uskoa, toivoa ja rakkautta. Sofiesta tuntui, että häneltä puuttuivat ne kaikki.

Hänellä oli päällään vaalea villapoolo, siniset väljät bokserit ja harmaat, polviin asti yltävät villasukat, jotka hän oli ostanut kirkonkylän joulumarkkinoilta. Tummat, pitkät hiukset hän oli sitonut pään päälle sekaiseksi nutturaksi. Taustalla soi Jouluradio, mutta Sofie oli niin ajatuksissaan, ettei hän tällä kertaa laulanut lempi-joululaulunsa mukana vallan ja loiston sijaan rauhaa päälle maan.

Hän oli sytyttänyt useita kynttilöitä ympäri keittiötä ja olohuonetta. Radiota vasten nojasi partiolaisten joulukalenteri, josta oli avaamatta neljä viimeistä luukkua. Naapurin Birgitan ja Bertilin tuoma joulutervehdys, valtava vaaleanpunainen hyasinttiasetelma, levitti tuttua tuoksua ympärilleen. Sen vieressä oli matala pino postissa tulleita joulukortteja. Pinon päällimmäisenä lepäsi kauniille kirjepaperille vanhanaikaisella kaunolla kirjoitettu kirje, jossa annettiin ohjeita ja käytännön vinkkejä Långskärin majakan jouluiselle murhamysteeriretkelle. Kirje oli saapunut kuoren muotoon

taiteltuna, ja sen ylälaidassa näkyi tummanpunainen, pyöreähkö vahasinetti. Hieman kauempana pöydällä lojui yliopistosta edellisviikolla saapunut, jo kerran rypistetty ja sen jälkeen jälleen auki silitetty kirje, jossa Sofieta muistutettiin ruotsiksi lyhyin, vaativin lausein saapumaan viralliseen kuulemiseen.

– Doftar gott! Freja huudahti. Hän käveli kylpyhuoneesta keittiöön halaamaan Sofieta. – God jul, Sofie.

– Unohdin ostaa...

– Manteleita. Niin, arvasin. Kyllä me pärjätään. Laitetaan joulu-puuroon sitten ensi vuonna vaikka sata mantelia. Tai tuhat!

– Olisin tarvinnut tuhat mantelia tänäkin vuonna.

– Äsch, kom igen, Sofie! Unohda se hetkeksi. Det fixar sig. Niin sinä aina sanot minulle. Nyt nautitaan joulusta, Freja sanoi ja haroi lyhyehköjä, vaaleita hiuksiaan, jotka Sofien mielestä aaltoilivat täydellisen kauniisti heti aamusta.

Freja nappasi tummanpunaisesta Mariskoolista suuhunsa suklaakonvehdin ja harppoi sitten harmaassa t-paidassaan ja mustissa villasukissaan keittiön halki olohuoneeseen, kohti sen nurkassa sijaitsevaa joulukuusta. Sofie oli koristellut sen jo itsenäisyyspäivänä perinteisillä olkitähdillä, eri maiden lipuista koostuvalla koristenauhalla, valoköynnöksellä, oliivipuusta veistetyillä enkeleillä sekä punaisilla huopasydämillä. Tarkkasilmäinen olisi huomannut myös huovutetun, oranssin mustekalan, jolla oli päässään tonttulakki. Kuusen latvassa törrötti vierailta mailta tuotu koristeellinen tähti.

– Sidu! Joulupukki on käynyt täällä yön aikana, Freja hihkaisi ja osoitti kuusen alle ilmestynyttä pakettia.

Sofie lakkasi hämmentämästä puuroa, irvisti ja vilkaisi olkansa yli. Freja seisoi kuusen vieressä kädet puuskassa, hymyili ja kohotti toista kulmaansa.

– Ymmärrän kyllä, jos et ehtinyt hankkia... Freja aloitti.

Mutta Sofie nosti puurokattilan ruokapöytään, avasi keittiön

alakaapin, jonne Freja ei olisi ikinä kurkkinut, ja otti sieltä pienen kultanauhaisen paketin. Hän päätti jättää kertomatta, että lahja oli odottanut siellä jo yli kuukauden. Sofie nimittäin tunsu itsensä: Lahjat kannatti ostaa ajoissa. Muuten niiden hankkiminen tuppasi jäämään aivan viime tinkaankin. Ja siitä taas ei seurannut mitään muuta kuin kiirettä, tuskaa ja hikoilua. Yleensä kaikkea sitä samaan aikaan.

– Minä oikeasti pidän joulusta, Freja, tosi paljon, mutta tänä vuonna...

– Hei, et voi antaa niitten idioottien lannistaa sinua.

– Taisivat jo onnistua, Sofie huokaisi.

Freja nosti ison, pehmeän paketin kuusen alta ja ojensi sen Sofielle. Sofie puolestaan ojensi tummansiniseen paperiin paketoitun lahjansa Frejalle. Freja laski sen Karuselli-tuolille ja osoitti malttamattoman näköisenä Sofien saamaa pakettia.

– Avaa se! Freja kehotti.

Sofie istui konjakinväriselelle nahkasohvalle, jota koristivat tummanpunaiset tyynyt. Vastapäiselle seinälle oli ripustettu Marjatta Tapiolan ja Liu Susirajan teokset. Jälkimmäinen oli Sofien joululahja itselleen. Sohvan edessä oli lasinen, matala kahvipöytä, jonka päälle oli jäänyt eiliseltä kaksi pohjastaan punertavaksi värjäytyneitä viinilasiasia. He olivat tosiaan jutelleet ja valvoneet melko pitkään. Tai siis Sofie oli kertonut kaiken, mitä viime aikoina oli tapahtunut, ja Freja oli kommentoinut jotakin aina silloin kun sai suunvuoron.

Sofie avasi Frejalta saamansa lahjan, joka oli kääritty huolellisesti ruskeaan pellavakankaaseen. Lahjan ympärillä oli punainen silkkinauha, joka aukesi helposti yhdellä vedolla. Paketin sisältä paljastui villainen ja paksu, luonnonvalkea pooloneule. Oikeastaan aika lailla samanlainen kuin se, joka Sofiella oli yllään.

– Taisin onnistua, Freja naurahti silmätessään Sofieta. – Otin mallia submariner-neuleista. Sinähän ramppaat alituiseen siellä Lounais-Englannissa. Sopii sinulle kuin nakki!

– Se on *kuin nakutettu*! Sofie nauroi. – Tämähän on upea. Mutta milloin olet ehtinyt... Miten monta vuotta olet oikein tehnyt tätä?

– No eihän siinä mennyt kuin pari kuukautta.

Sofie tuijotti Frejaa epäillen.

– Tai no, pari vuotta.

– Freja?

– Viisi. Viisi vuotta.

Sofie hymyili ja kohotti kulmiaan.

– Kyllä, olet oikeassa, me emme varsinaisesti edes tunteneet vielä silloin. Ja suunnittelin sen alun perin itselleni. Mutta se sopii paljon paremmin sinulle!

Sofieta nauratti, ja se oli jo itsessään melkoinen joulun ihme.

Freja avasi sitten oman, pienen ja pehmeän pakettinsa. Sieltä paljastui musta t-paita, jossa luki valkoisella *Thåström*.

– Vau! Tusen tack, Sofie! Jag älskar dig! hän henkäisi.

Sofie hämmentyi eikä saanut sanottua mitään.

Sitten Frejakin vakavoitui.

– Jag menar bara att...

Hetken he vain tuijottivat toisiaan, kunnes Sofie sai taas puhe-
kykynsä takaisin.

– Krhm. Kiva! Ostin sen vaivihkaa sieltä keikalta. Tukholmasta. Jouduin käyttämään kaikkia harmaita aivosolujani, että sain pidettyä sen sinulta piilossa.

Freja hymyili taas.

– Se oli hyvä viikonloppu, Freja sanoi nostamatta katsettaan uudesta paidastaan.

– Ei se nyt ihan Sibeliusta ollut, mutta ihan ookoo.

Freja naurahti.

He molemmat katselivat lahjojaan.

– Ah, puuro! Se on valmis, Sofie totesi.

Hetken kuluttua he jo istuivat ruokapöydän ääressä. Puurokattilan vieressä oli kannullinen maitoa sekä kanelia ja sokeria pienissä kulhoissa.

– Mihin aikaan lähдете majakalle? Freja kysyi ja hörppäsi vaaleasta mukista höyryävää maitokahvia.

– Iltapäivällä. Milloin sinä lähdet?

Freja hörähti.

– Anteeksi... Tarkoitan, että milloin sinun pitää olla jossakin? Sofie korjasi.

– Kohta. Kunnanjohtajan ei sovi myöhästyä Farlaxin joulurauhan julistuksesta. Sitä ennen pitäisi käydä palvelutalossa laulamassa joululauluja ja syömässä jälleen yksi joulutorttu. Se taitaa olla neljäskymmenesviides. Milloin nähdään seuraavaksi? Freja kysyi.

– Sopiiko uudenvuoden jälkeen? Minun pitäisi valmistautua jotenkin tuohon...

– Ingen fara, Freja sanoi.

– Voisin lähteä kanssasi samaan aikaan. Käyn kirjastossa lainaamassa jonkun dekkarin. Yritän päästä joulutunnelmaan.

– Just så. Mikään ei toimi niin hyvin kuin muutama murha.

– Mutta minä pidän murhista, Freja. Tai noh, niiden ratkaisemisesta.

Samassa Frejan puhelin piippasi. Hän luki saamansa viestin ja huokaisi.

– Murhista puheen ollen...

– Mitäs nyt? Sofie kysyi.

– Se on Toomas. Joku on löytänyt ruumiin... Ahaa, se taitaakin olla itsemurha. Mutta hän haluaa, että tiedän missä mennään. Sillä *hän* ei ole vielä varma, missä mennään.

– Kuka on kuollut? Sofie kysyi.

– Joku vanhempi gubbe. Toomas kysyy, tunnistanko miehen. Sillä on käsiproteesi ja iso, pisanamuotoinen luomi vasemman

silmän alla. Kukaan ei ole vielä kaivannut miestä. Hmh. Ei kuulosta tutulta. Tunnistatko sinä hänet?

– Minähän olen tullut Farlaxiin mantereelta, joten en vielä tunne aivan kaikkia saarella asuvia, Sofie totesi.

– Niin... Ja tällä vauhdilla et kyllä kovin moneen tutustukaan. Hassua. Miehellä ei ole mitään papereita mukanaan. Oj då. Ruumiin viereltä löytyi ase.

Sofien kiinnostus alkoi herätä.

– Mistä ruumis löytyikään?

– Puistosta.

– Ai Tove Janssonin puistosta? *Taas*?

Freja nyökkätti suu täynnä riisipuuroa, kun Sofie tarkensi ajatustaan.

– En tarkoita viime kesän tapahtumia, vaan... Eikös sieltä löytynyt myös joskus kauan sitten vanhempi mies, jonka epäiltiin surmanneen itsensä ampumalla? Mutta tapahtuma jäi jotenkin epäselväksi? Muistatko?

– Hmm. Hämärästi.

– Siitä on kyllä jo vuosikymmeniä, mutta...

– Är det så?

– Muistelen, että se tapahtui samana vuonna, kun minä synnyin. Sen vuoksi se on jäänyt mieleenikin. Joku täällä Farlaxissa on varmasti kertonut minulle tapauksesta.

– No, näitä nyt sattuu. Jopa täällä Farlaxissa. Vet du, kaikilla ei ole asiat yhtä hyvin kuin meillä.

Sofien suu meni mutrulle.

– Förlåt, Sofie, en tarkoittanut... Freja sanoi. – Saat kaiken kyllä järjestettyä.

Hetken he olivat vaiti, söivät puuroa ja joivat kahvia. Taustalla amerikkalaisneito lauloi mahtipontisesti joulutoiveistaan. Sofie huomasi pian keinuvansa musiikin tahdissa.

– No. Ei se tästä murehtimalla muutu. Ihan hyvä päästä majakalle murhamysteerin pariin, hän sanoi jo hieman toiveikkaammin.

– Saan jotakin muuta ajateltavaa.

– Milloin tulette takaisin?

– Vasta tapaninpäivän jälkeen.

– Vai että kolmen päivän murhamysteeri? Sinulla ei kyllä yleensä mene ratkaisuun niin kauan, Freja kiusoitteli. – Viimeksi taisi mennä vain, niin, noin vuorokauden verran.

– Herra ja rouva Halinen ovat nähneet paljon vaivaa, Sofie huomautti ja palautti samalla huomion lähestyvään retkeen.

– Majakan murhamysteerit ovat olleet oikea hittituote, Freja sanoi ja virnisti.

– Aiemmin Farlaxiin tultiin meren ja herkkujen vuoksi. Nyt murhien.

– Långskärissä on kyllä maukkaat ruuat, Freja muisti. – Siellä on joku uusi, nuori kokki.

– En kyllä olisi niin innoissani tästä matkasta, ellei porukkalotto-porukka olisi vaatimalla vaatinut minua mukaan.

– Niin, mikään ei voita yksinoloa jouluna... Freja sanoi yhä virnuillen.

Sofie naurahti Frejan kommentille ja kaatoi itselleen lisää tummapaahtoista kahvia.

– Ja jos kerta puistossa ei ole kyse murhasta, pääsee Toomas mukaanne ratkomaan leikkimysteeriä. Mukavaa, Freja sanoi ja vakavoitui.

Sofie ei sanonut siihen mitään. Poliisiasemalta oli tulossa koko porukka, eli myös Abbe perheineen ja Maija sekä tämän puoliso Jussi. Ryhmä oli saanut jouluksi sijaiset ulkosaaaristosta, kuten joka kolmas vuosi oli tapana.

Sofie huomasi, että hän oli itse asiassa suorastaan epätavallisen innoissaan retkestä. Se tuntui toimivan kuin jonkinlainen kivun-

siirtomenetelmä. Vaikka paikalla olisi myös tuntemattomia ihmisiä, joihin pitäisi yrittää tutustua, olisi helpompaa viettää aikaa heidän kanssaan kuin pohtia yliopiston kuulemisprosessia yksin kotona.

Sofie huokaisi ja työnsi suuhunsa ison lusikallisen kermaista riisipuuroa. Siinä oli kuitenkin jotain outoa... Sitten häntä alkoi nauattaa. Freja oli tehnyt taikojaan.

Naisen silmät alkoivat loistaa, kun hän huomasi Sofien ilmeen.

– Manteli! Sofie sanoi hassusti huuliensa välistä.

– Hurra! Nyt voit toivoa mitä vain.

Freja iski silmää.

Ja Sofie toivoi mielessään sitä, mikä tuli hänelle ensimmäisenä mieleen: kunhan häntä ei vain potkittaisi pihalle yliopistosta. Sillä tutkijan työ oli hänelle paljon enemmän kuin pelkkä työ. Se piti hänet hengissä.

2

Rikoskomisario Toomas Lehto katseli puuhun nojaavaa vanhaa miestä. Ruumista peitti hento pakkaslumivaippa; se oli kuin suoja. Sivusta katsottuna mies näytti oikeastaan vain nukahtaneen tuohon hieman eriskummalliseen paikkaan. Mutta viimeistään paikoiltaan mennyt oikean käden proteesi paljasti, että kyse oli jostakin muusta kuin syvästä unesta. Villahatun lieri suojasi miehen uurteisia, päivettyneitä kasvoja lumisateelta. Vasemman silmän alla näkyi iso luomi, kuin surullisen tapahtuman merkiksi tatuoitu kyynel.

– Perhanan perhana. Mites me edetään tämän herran kanssa? kysyi Abbe, joka oli ottanut miehestä ja alueesta kymmeniä valokuvia samalla, kun oli luetellut Toomakselle lempijouluruokiaan.

– Hyvä ystäväni Abraham Nasser, minä luulen, että tämä herra ja tähän johtanut tapahtumakulku jää tuuraajien ja oikeuslääkärin selvitettäväksi.

– Kylhän meillä on vielä aivan hyvin aikaa sel...

– Långskärin majakalle on tasan yksi lauttavuoro tänään.

Hän huomasi, että Abbea hymyilytti.

– Ja eikös teilläkin ole kiire lennolle? Toomas varmisti.

– Noh, Victoria on pakannut meidän kamat jo pari viikkoa sitten. Mä veikkaan, et meidän poppoo on lähtövalmiina eteisessä, kun saavun kotiin.

– Miten isäsi voi?

Abbe huokaisi.

– Noh, se ei voi kovin hyvin, mutta... Tää on isälle viimeinen mahdollisuus viedä lapsenlapset kotiseudulle Betlehemiin. Ensi vuonna hän ei... Hän ei enää...

Abbe vaikenä eikä saanut sanottua lausettaan loppuun.

– Kuule. Voithan sinä soittaa mantereelle ja kysyä sieltä tietoa täälläpäin asuvista miehistä, joilla on käsiproteesi, Toomas jatkoi kohteliaan hiljaisuuden jälkeen. – Se voi nopeuttaa tunnistamista, kun miehen taskuista ei kerta löytynyt mitään.

– Paitsi kourallinen niitä Fazerin konvehteja, Abbe huomautti.

– Paitsi niitä konvehteja, Toomas myönsi.

– Ja neljä nenäliinaa...

– Ja neljä nenäliinaa.

– Ja hammastik...

– Abbe, voit kirjata kaiken sitten meidän raporttiimme.

He havahtuivat kuullessaan lähestyvän matalan äänen. Pian puiden takaa ilmestyi musta ruumisauto, joka kaartoi hitaasti kävelytieta pitkin tapahtumapaikalle. Autosta nousi ulos kaksi tummiin pukeutunutta miestä. Toinen oli pitkä, toinen lyhyt. Molemmilla oli päänsä suojana paksu, musta villapipo.

– Pahoittelut, että jouduitte töihin näin jouluaattona, Toomas sanoi.

– Nä jaa. Ikävämpi joulukuukin tämä taitaa kuitenkin olla hänelle, pitkänhuisse, kapeakasvoinen mies sanoi ja nyökkäsi vainajaa kohti.

Toomas hymähti tajutessaan, että mies oli aivan oikeassa.

– Meidän työssä näkee, että joulukuukin voi olla monelle vähän sellaista synkkää aikaa. Ihmisten ei ole hyvä olla yksin näin pyhien keskellä, totesi lyhyempi, hieman ontuen kulkeva kaveri, kun he laskivat paarit vainajan vierelle. – Käsipallo ei sovi enää tämän ikäiselle, mies jatkoi huomattessaan Toomaksen katseen.

Toomas ja Abbe nyökkäsivät. Sitten he seurasivat vaiti ruumiinkuljettajien työskentelyä. Kaikkien hengitys höyrysi kylmässä pakkassäässä. Vihdoin vainaja saatiin sisään autoon. He toivottivat toisilleen turvallista joulua, ja lopulta ruumisauto ajoi pois Tove Janssonin puistosta yhtä aavemaisen rauhallisesti kuin oli sinne saapunutkin.

– Hei Toomas, mä tiedän, että tää voi tulla vähän liian nopeasti, mutta...

– Kyllä me voimme jo mennä lounaalle. Käykö Fridan kahvila?

– No ei näillä poliisin palkoilla vieläkään missään Silakassa syödä.

He kävelivät kylmyyden keskellä rivakasti kohti parkkipaikkaa. Mutta samassa Toomaksen mieleen juolahti jotakin, ja lopulta hän pysäytti kollegansa. He molemmat yrittivät pitää itsensä lämpimänä liikehtimällä vähän hassusti.

– Kuule Abbe. Tiedän, että työvuoromme on pian päättymässä...

– Sitähän sä just äsken painotit. Lautta lähtee, eikä se odota.

– Aivan. Ja minä todella kaipaen vähän lomaa syksyn jälkeen. Mutta... Sellaista minä vain jäin miettimään, että...

– ...miten tollasen vanhan proteesin kanssa muka nostetaan ase omalle ohimolle?

Toomas hymyili ja nyökkäsi kollegalleen.

– Perhanan perhana, Abbe päivitteli.

– Mmm. Mainitaan siitä tuuraajille. Raffe ja Klasu saapuvat yhteysaluksella kirkonkylälle noin tunnin kuluttua.

– Ne pääsee vihdoin tänne sivistyksen pariin. Toivottavasti Raffe muuten tuo mukanaan sitä leipomaansa saaristolaislimppua. Me kuitenkin tuurattiin niitä juhannuksena. Victoria rakastaa sitä sen leipää.

Toomaksen mieleen palasi asia, jonka Abbe aiemmin oli todennut mutta johon hän ei silloin ollut tajunnut pysähtyä.

– Tämä voi olla aivan turhanpäiväinen ja pieni yksityiskohta, mutta...

– Kakista ulos, Toomas. Kakista ulos. Noi sun otsarypyt jäätyy kohta pysyvästi tollaseksi.

– Neljä käyttämätöntä nenäliinaa, muttei yhtään käytettyä?

– Hyvä vaan, ettei me löydetty niitä.

– Mutta...

– Kai ne voi roskikseenkin laittaa eikä omaan taskuun toisten löydettäväksi? Meillä tulee ainakin kotona satavarmasti palautetta, jos oon unohtanut housujen taskuun nuhaisia nenäliinoja, Abbe tuhahti.

– Tarkoitan, että... Minusta vaikuttaa vähän siltä, että mies oli tullut tapaamaan jotakuta. Jotakuta tuttua, jota hän ei ollut nähnyt vähään aikaan. Taskussa oli kourallinen konvehteja ja pino nenäliinoja. Varmuuden vuoksi.

– Tää herra todella tiesi, miten hurmata leidit, Abbe murjaisi.

– Niin, ehkei se ole mitään. Ilmoitan siitä kuitenkin Raffelle ja Klasulle. Saavatpa jotain pohdittavaa joulunpyhien ajaksi.

He saapuivat vihdoinkin autoille. Molemmat käynnistivät kulkupelinsä ja panivat lämpimän ilman puhalluksen täysille. Sitten he alkoivat harjata lunta autojensa päältä. Abbe aloitti lyhyin, jämäköin vedoin tuulilasista. Toomas taas rauhallisin, pitkin vedoin sivuikkunoista. Lumi pölyysi heidän touhutessaan. Aina välillä Toomas kääntyi katselemaan sinne päin puistoa, mistä mies oli löytynyt. Tässä ei nyt ole kaikki aivan kohdillaan, hän ajatteli.

Samassa hänen puhelimensa alkoi soida. Raffe. Hän kävi lyhyen keskustelun ja kertoi, mitä oli tapahtunut. Sitten hän kertoi vielä nenäliinoista ja suklaakonvehdeista.

– Noh? Abbe kysyi puhelun päättyttyä.

– Yhteysalus olikin jo saapunut kirkonkylän satamaan.

- Ja?
- Raffe ei kuulostanut kovin vakuuttuneelta minun suklaa-konvehtiteoriastani.
- Ei yllätä, sanoi Abbe ja kohautti olkiaan. – Se haluaa ensin itse päästä tutkimaan tapausta.
- Niin se taitaa olla, Toomas vastasi hymyillen.
- Nyt mulle maistuis hei maksalaatikko. Ja siihen kunnon siivu aurajuustoa päälle.
- Se olet sinä Abbe, joka joudut lopulta elämään valintojesi kanssa. No niin. Käydään syömässä ja piipahdetaan sitten asemalla raportoimassa aamupäivästä. Ehditte vielä hyvin lennolle, ja minä lähden valmistautumaan Långskärille lähtöön ja murhamysteerin ratkaisemiseen.
- Siellä majakalla kukaan ei ainakaan *oikeesti* kuole, Abbe totesi hyväntuulisesti ja istahti lämpimään poliisiautoonsa.
- Katsoessaan, kuinka hänen kollegansa lähti ajamaan pois puistosta, Toomas huomasi toivovansa, että tämä oli oikeassa.